

VY_32_INOVACE_VL4_10_11

Šablona III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

MĚSTA VZNIK A VÝVOJ

Anotace: materiál obsahuje 3 listy úvodu, 6 listů s úkoly a 2 listy řešení

Šablona: III/2

Název: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Téma: Města - vznik a vývoj

Autor: Mgr. Jana Jandíková

Očekávaný výstup: pozná důležitost místa pro vznik města, popíše středověké město, vysvětlí rozdíly mezi středověkým a současným městem

Klíčová slova: město královské, poddanské, horní; městské hradby, brány, tržiště, městská práva

Druh učebního materiálu: materiál pro interaktivní tabuli Active Board

Cílová skupina: žák 1. stupně ZŠ

Typická věková skupina: 10 - 11 let

Použité zdroje a materiál: učebnice VL pro 4.- 5.roč. Naše vlast, kol. autorů pod vedením prof. PhDr. Petr Chalupa CSc., Alter 1996
pracovní listy k učebnici Naše vlast, Mgr. Alena Matušková a kol., Alter 2008
učebnice VL pro 4.roč. ZŠ Poznáváme naši vlast, Mgr. Věra Štiková, Mgr. Jana Tabarková, Alena Baisová, Nová škola s.r.o. 2011
pracovní sešit VL pro 4.roč. ZŠ Poznáváme naši vlast, Mgr. Věra Štiková, Mgr. Jana Tabarková, Alena Baisová, Nová škola s.r.o. 2011
České země za posledních Přemyslovců, Zdeněk Bigl, Karel Toman, edice Dějiny v obrazech, Albatros 1995
fotografie pod licencí Creative Commons, odkazy jsou uvedeny na jednotlivých stránkách

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Jana Jandíková

DOBA VZNIKU MĚST

12. a 13. století
za vlády Přemyslovců

největší rozmach zakládání měst za Přemysla Otakara II.

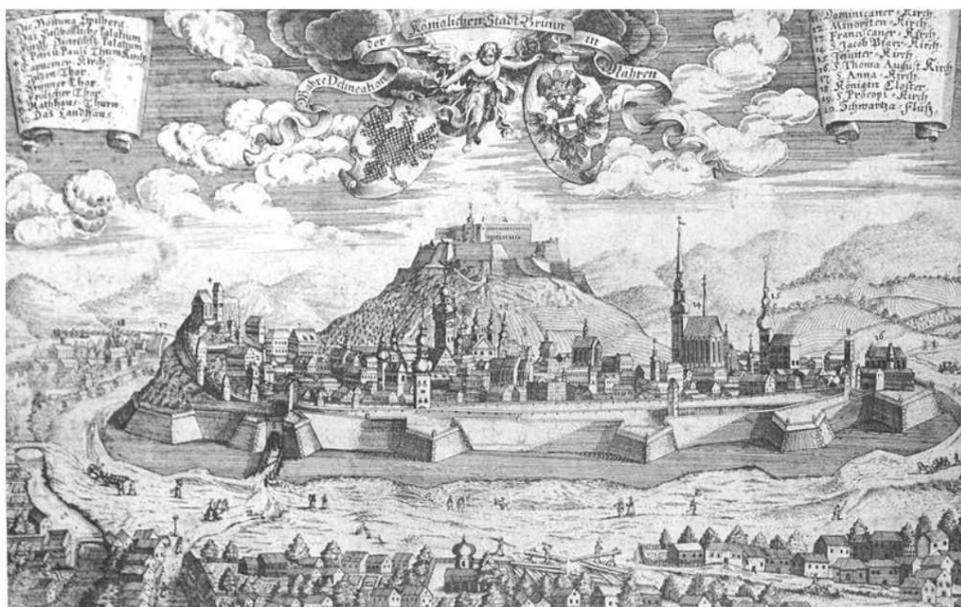
Moravský Krumlov

http://cs.wikipedia.org/w/wiki/Soubor:Moravsk%C3%BD_Krumlov.JPG, Zp

MÍSTO VZNIKU

- u křižovatek ochodních cest
- v blízkosti řek, brodů přes řeku, soutoků řek
- v místech dobrých podmínek k obraně před nepřáteli
- v místě těžby rud

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:View_of_Bmo_in_the_year_1700.jpg, volné dílo

města

královská

poddanská

založena panovníkem

založena šlechtou

model středověkého
města Hradce Králové

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Model_st%C5%99edov%C4%9Bk%C3%A9ho_HK_1.JPG, volné dílo

PODOBA STŘEDOVĚKÝCH MĚST

střed města

v okolí středu města

větší vzdálenost od středu

kolem celého města

městské hradby   prosté domky chudých řemeslníků
městské brány   kostel   náměstí
tržiště   honosné domy bohatých měšťanů

kontrola řešení

...NA ULICÍCH STŘEDOVĚKÝCH MĚST

bylo často vidět hromady hnoje vyvezené z chlívků, které měli měšťané na dvorech domů. K hromadám hnoje rozhrabávaných volně pobíhajícím dobytkem a drůbeží přibývaly i odpadky vyhazované z domů na ulici. Stejně tak tomu bylo i s vyléváním nečistot, neboť kanalizace nebyla... ¹

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Breno_1617.JPG, volné dílo

¹ České země za posledních Přemyslovců, Zdeněk Bigl, Karel Toman, edice Dějiny v obrazech, Albatros 1995, s. 42

MĚSTSKÁ PRÁVA

určité výsady od panovníka

Janus Doman M. D. LXXXII.

právo trhu

právo várečné

právo mílové

právo hradební

právo hrdební

právo horní

právo samosprávy

ve městě mohl zase
odsoudit k trestu s

možnost posta
zástupce

možnost

město si mohlo post

v určených dnech se
těžba

do 11 km od města
řemeslník, který by

kontrola řešení

? ? ? ? ? ? ? ?

ŘEŠENÍ

! ! ! ! ! ! ! !

SPRÁVNÉ ŘEŠENÍ

střed města náměstí tržiště kostel

v okolí středu města honosné domy bohatých měšťanů

větší vzdálenost od středu prosté domky chudých řemeslníků

kolem celého města městské hradby městské brány

zpět

SPRÁVNÉ ŘEŠENÍ

právo trhu v určených dnech se ve městě mohl konat trh

právo várečné možnost vařit pivo

právo mílové do 11 km od města se nesměl vyskytovat řemeslník, který byl ve městě

právo hradební město si mohlo postavit hradby a vojsko

právo hrdelní ve městě mohl zasedat soud a měl pravomoc odsoudit k trestu smrti

právo horní těžba kovů

právo samosprávy možnost postavit radnici a zvolit si své zástupce

zpět